

Βρυξέλλες, 13 Ιουνίου 2022
(OR. fr, en)

9754/22

ECOFIN 545
UEM 149
SOC 340
EMPL 222
COMPET 443
ENV 540
EDUC 213
RECH 336
ENER 251
JAI 806
GENDER 85
ANTIDISCRIM 65
JEUN 96
SAN 340

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	9408/22 - COM(2022) 610 final
Θέμα:	Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Ισπανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Ισπανίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, το οποίο βασίστηκε στην πρόταση COM(2022) 610 final της Επιτροπής και αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Ισπανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Ισπανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, που συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα και τη δυναμική ανάπτυξη των οικονομιών των κρατών μελών. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επικαιροποιηθεί τον Ιούνιο του 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 24 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών 2022. Ελήφθη δεόντως υπόψη η κοινωνική δέσμευση του Πόρτο, που υπογράφηκε στις 7 Μαΐου 2021, για την περαιτέρω υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 25 Μαρτίου 2022, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022. Στις 24 Νοεμβρίου 2021, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ισπανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση του 2022 για την απασχόληση, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ («σύσταση του 2022 για τη ζώνη του ευρώ») στις 5 Απριλίου 2022 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 14 Μαρτίου 2022.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 153 της 7.4.2022, σ. 1).

- (3) Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, μετά την παγκόσμια πανδημία, μετέβαλε σημαντικά το γεωπολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Ο αντίκτυπος της εισβολής στις οικονομίες των κρατών μελών έγινε αισθητός, μεταξύ άλλων με την αύξηση των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών και τις προοπτικές ασθενέστερης ανάπτυξης. Οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας επιβαρύνουν σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά που δοκιμάζονται ή κινδυνεύουν από την ενεργειακή φτώχεια καθώς και εταιρείες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Η Ένωση διαπιστώνει επίσης μια άνευ προηγουμένου εισροή ανθρώπων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Οι οικονομικές επιπτώσεις του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας έχουν επηρεάσει ασύμμετρα τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, στις 4 Μαρτίου 2022, η οδηγία 2001/55/EK⁵ του Συμβουλίου ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382⁶ του Συμβουλίου, η οποία παρέχει στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία το δικαίωμα νόμιμης διαμονής στην Ένωση, καθώς και πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στην αγορά εργασίας, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στη στέγαση και στην κοινωνική πρόνοια.

⁵ Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

⁶ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/EK και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (ΕΕ L 71 της 4.3.2022, σ. 1).

- (4) Λαμβανομένης υπόψη της ταχέως μεταβαλλόμενης οικονομικής και γεωπολιτικής κατάστασης, το Ευρωπαϊκό Εξαμηνιο συνεχίζει τον εκτεταμένο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης το 2022, ενώ παράλληλα εξελίσσεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως περιγράφεται στην ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022. Η εφαρμογή των εγκριθέντων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια καλύπτουν όλες τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν στους κύκλους των Ευρωπαϊκών Εξαμήνων του 2019 και του 2020 ή ένα σημαντικό υποσύνολό τους. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2020 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, επιπλέον των άλλων ειδικών ανά χώρα συστάσεων που έχουν εκδοθεί έως την ημερομηνία υποβολής αυτών των αναθεωρημένων, επικαιροποιημένων ή τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (5) Η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εφαρμόζεται από τον Μάρτιο του 2020. Στην ανακοίνωσή της της 3ης Μαρτίου 2021, με τίτλο «Ένας χρόνος από την έξαρση της πανδημίας COVID-19: απόκριση σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής», η Επιτροπή εξέφρασε την άποψη ότι η απόφαση όσον αφορά την απενεργοποίηση ή τη συνέχιση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής θα πρέπει να ληφθεί στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης της κατάστασης της οικονομίας, με βασικό ποσοτικό κριτήριο το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας στην Ένωση ή στη ζώνη του ευρώ σε σύγκριση με τα προ κρίσης επίπεδα (τέλη του 2019). Η αυξημένη αβεβαιότητα και οι έντονοι κίνδυνοι δυσμενέστερων εξελίξεων για τις οικονομικές προοπτικές λόγω του πολέμου στην Ευρώπη, οι άνευ προηγουμένου αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και οι συνεχιζόμενες διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού δικαιολογούν την παράταση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης έως το 2023.

- (6) Σύμφωνα με την προσέγγιση που υιοθέτησε το Συμβούλιο στη σύστασή του της 18ης Ιουνίου 2021⁷ για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας για το 2021, ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται επί του παρόντος καλύτερα με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19) αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης, ως προς τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη⁸. Πέραν του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, προκειμένου να αξιολογηθεί αν η εθνική δημοσιονομική πολιτική είναι συνετή και αν η σύνθεσή της συμβάλλει σε μια βιώσιμη ανάκαμψη που συνάδει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, δίνεται επίσης προσοχή στην εξέλιξη των εθνικά χρηματοδοτούμενων⁹ πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και των επενδύσεων.

⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας για το 2021 (EE C 304 της 29.7.2021, σ. 38).

⁸ Οι εκτιμήσεις σχετικά με τον δημοσιονομικό προσανατολισμό και τις συνιστώσες του στην παρούσα σύσταση είναι εκτιμήσεις της Επιτροπής βάσει των παραδοχών στις οποίες βασίζονται οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής. Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής για τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνουν τον θετικό αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων που αποτελούν μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μπορούν να τονώσουν τη δυναμική ανάπτυξη.

⁹ Που δεν χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ή άλλα ταμεία της Ένωσης.

- (7) Στις 2 Μαρτίου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει ευρείες κατευθύνσεις για τη δημοσιονομική πολιτική το 2023 («δημοσιονομικές κατευθύνσεις»), με στόχο να στηρίξει την κατάρτιση των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, να ενισχύσει τον συντονισμό των πολιτικών. Η Επιτροπή επισήμανε ότι, με βάση τις μακροοικονομικές προοπτικές των χειμερινών προβλέψεων του 2022, η μετάβαση από έναν συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό την περίοδο 2020-2022 σε έναν γενικά ουδέτερο συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό φαίνεται πρόσφορη το 2023, ενώ βρίσκεται σε ετοιμότητα ώστε να αντιδρά ανάλογα με την εξελισσόμενη οικονομική κατάσταση. Η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις για το 2023 θα πρέπει να συνεχίσουν να διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών και να λαμβάνουν υπόψη πιθανές δευτερογενείς συνέπειες μεταξύ των χωρών. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να αποτυπώσουν τις κατευθυντήριες γραμμές στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές εξελίξεις και να προσαρμόζει αναλόγως τις κατευθύνσεις πολιτικής της, το αργότερο στο πλαίσιο της εαρινής δέσμης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στα τέλη Μαΐου 2022.

- (8) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές κατευθύνσεις, οι δημοσιονομικές συστάσεις για το 2023 λαμβάνουν υπόψη την επιδείνωση των οικονομικών προοπτικών, την αυξημένη αβεβαιότητα και περαιτέρω κινδύνους δυσμενέστερων εξελίξεων, καθώς και τον υψηλότερο πληθωρισμό σε σύγκριση με τις χειμερινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο, η δημοσιονομική απόκριση πρέπει να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και την ενεργειακή ασφάλεια και να διατηρήσει την αγοραστική δύναμη των πλέον ευάλωτων νοικοκυριών, ώστε να μετριαστεί ο αντίκτυπος της αύξησης των τιμών της ενέργειας και να περιοριστούν κατά το δυνατόν οι πληθωριστικές πιέσεις από τις έμμεσες επιπτώσεις μέσω στοχευμένων και προσωρινών μέτρων. Η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παραμείνει ευέλικτη ώστε να προσαρμόζεται στις ταχέως εξελισσόμενες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των προκλήσεων που ανακύπτουν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας όσον αφορά την άμυνα και την ασφάλεια, και πρέπει να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των κρατών μελών ανάλογα με τη δημοσιονομική και οικονομική τους κατάσταση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έκθεσή τους στην κρίση και την εισροή εκτοπισθέντων από την Ουκρανία.
- (9) Στις 30 Απριλίου 2021, η Ισπανία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας¹⁰. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, που αναφέρει ότι η Ισπανία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

¹⁰ ST 10150/21 INIT και ST 10150/21 ADD 1 REV 2.

- (10) Στις 30 Απριλίου 2022, η Ισπανία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 και, στις 29 Απριλίου 2022, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2022, σύμφωνα με την προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2022 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Ισπανίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (11) Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας του 2022 για την Ισπανία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο το 2019, το 2020 και το 2021 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας, με βάση τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και τις νέες και αναδυόμενες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκύπτουν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπειρισταωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Ισπανία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 23 Μαΐου 2022. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ισπανία αντιμετωπίζει ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες σχετίζονται με το υψηλό εξωτερικό, δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, σε συνθήκες υψηλού ποσοστού ανεργίας, και έχουν διασυνοριακό αντίκτυπο.

- (13) Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στην εν λόγω έκθεση εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Ισπανίας, καθώς το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της χώρας το 2021 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούται. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 2ας Μαρτίου 2022, η Επιτροπή δεν πρότεινε να κινηθούν νέες διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022 και θα αξιολογήσει εκ νέου αν είναι αναγκαίο να προτείνει την κίνηση τέτοιων διαδικασιών το φθινόπωρο του 2022.
- (14) Στη σύστασή του της 20ής Ιουλίου 2020¹¹, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ισπανία να λάβει, το 2020 και το 2021, όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της οικονομίας και τη στήριξη της επακόλουθης ανάκαμψης. Συνέστησε επίσης στην Ισπανία να επιδιώξει, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων. Το 2021, σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ισπανίας μειώθηκε σε 6,9 % από 10,3 % του ΑΕΠ το 2020. Η απόκριση της Ισπανίας σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής στήριξε την οικονομική ανάκαμψη το 2021, ενώ τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης μειώθηκαν από 3,9 % του ΑΕΠ το 2020 σε 2,8 % το 2021. Τα μέτρα που ελήφθησαν από την Ισπανία το 2021 ευθυγραμμίζονταν με τη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020. Τα δημοσιονομικά μέτρα διακριτικής ευχέρειας που εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση το 2020 και το 2021 ήταν ως επί το πλείστον προσωρινά ή συνοδεύονταν από αντισταθμιστικά μέτρα. Ταυτόχρονα, ορισμένα από τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας που εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση κατά την περίοδο 2020-2021 δεν ήταν προσωρινά ούτε συνοδεύονταν από αντισταθμιστικά μέτρα, τα οποία συνίστανται κυρίως σε τρέχουσες μεταβιβάσεις σε περιφέρειες για την κάλυψη νέων αναγκών υγειονομικής περίθαλψης. Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε σε 118,4 % του ΑΕΠ το 2021 από 120,0 % του ΑΕΠ το 2020.

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2020, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ισπανίας για το 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας για το 2020 (EE C 282 της 26.8.2020, σ. 54).

(15) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις του προγράμματος σταθερότητας 2022 είναι ρεαλιστικό. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 4,3 % το 2022 και κατά 3,5 % το 2023. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής προβλέπεται χαμηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 4,0 % το 2022 και κατά 3,4 % το 2023. Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2022, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό έλλειμμα θα μειωθεί στο 5,0 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 3,9 % το 2023. Η μείωση το 2022 αντικατοπτρίζει κυρίως την ισχυρή ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας, την αύξηση των φορολογικών εσόδων και την άρση των περισσότερων έκτακτων μέτρων. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 115,2 % το 2022 και στη συνέχεια στο 112,4 % το 2023. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022 προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα 4,9 % του ΑΕΠ και 4,4 % του ΑΕΠ για το 2022 και το 2023, αντίστοιχα. Αυτό συνάδει με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022. Οι εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022 προβλέπουν παρόμοιο δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ σε ποσοστό 115,1 % το 2022 και 113,7 % το 2023. Η διαφορά οφείλεται εν μέρει στο υψηλότερο πρωτογενές έλλειμμα που προβλέπεται για το 2023. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος (10ετής μέσος ρυθμός) εκτιμάται σε 0,8 %. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν περιλαμβάνει τις επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας οι οποίες μπορούν να τονώσουν τη δυνητική ανάπτυξη της Ισπανίας.

- (16) Το 2022, η κυβέρνηση κατήργησε σταδιακά την πλειονότητα των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19, με αποτέλεσμα τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης να προβλέπεται ότι θα μειωθούν από 2,8 % του ΑΕΠ το 2021 σε 0,4 % το 2022. Το δημόσιο έλλειμμα επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, τα οποία, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, εκτιμώνται σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023¹². Τα μέτρα αυτά συνίστανται κυρίως σε κοινωνικές μεταβιβάσεις προς τα νοικοκυριά, περικοπές στους έμμεσους φόρους κατανάλωσης ενέργειας, επιδοτήσεις για την παραγωγή ενέργειας και μεταβιβάσεις σε βιομηχανίες που έχουν πληγεί. Σύμφωνα με όσα έχουν ανακοινωθεί, τα εν λόγω μέτρα είναι προσωρινά. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν υψηλές το 2023, ορισμένα από τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν να διατηρηθούν. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά δεν είναι στοχευμένα, ιδίως η αναστολή του φόρου επί της παραγωγής ενέργειας ή η μείωση του ειδικού φόρου επί της ηλεκτρικής ενέργειας. Το δημόσιο έλλειμμα επηρεάζεται επίσης από το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία, το οποίο, στις εαρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθει σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022 και σε 0,1 % το 2023¹³.

¹² Τα αριθμητικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων που έχουν ληφθεί από το φθινόπωρο του 2021, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων για τις κεφαλαιουχικές δαπάνες.

¹³ Ο συνολικός αριθμός των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία στην Ένωση αναμένεται να ανέλθει σταδιακά στα 6 εκατομμύρια έως το τέλος του 2022, και η γεωγραφική κατανομή τους εκτιμάται με βάση το μέγεθος της υπάρχουσας διασποράς, τον σχετικό πληθυσμό του κράτους μέλους υποδοχής και την πραγματική κατανομή των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία σε ολόκληρη την Ένωση ως είχε τον Μάρτιο του 2022. Όσον αφορά το δημοσιονομικό κόστος ανά άτομο, οι εκτιμήσεις βασίζονται στο μοντέλο μικροπροσομοίωσης Euromod του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Επιτροπής, ενώ λαμβάνονται επίσης υπόψη τόσο οι μεταφορές μετρητών τις οποίες ενδεχομένως να δικαιούνται οι άνθρωποι, όσο και οι παροχές σε είδος, όπως η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη.

- (17) Στη σύστασή του της 18ης Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ισπανία να χρησιμοποιήσει το 2022 τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων για τη στήριξη της ανάκαμψης, ασκώντας παράλληλα συνετή δημοσιονομική πολιτική. Επιπλέον, θα πρέπει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Επίσης, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ισπανία να επιδιώξει, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, την εφαρμογή δημοσιονομικής πολιτικής που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα, ενώ ταυτόχρονα να αυξήσει τις επενδύσεις για να ενισχυθεί το αναπτυξιακό δυναμικό.

(18) Το 2022, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2022, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός στο -2,2 % του ΑΕΠ¹⁴. Η Ισπανία σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις, σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης στην οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,4 εκατοστιαίων μονάδων το 2022¹⁵. Ως εκ τούτου, η Ισπανία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 1,2 εκατοστιαίων μονάδων στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή περιλαμβάνει τον πρόσθετο αντίκτυπο των μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας (0,3 % του ΑΕΠ), καθώς και το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία (0,1 % του ΑΕΠ), ενώ η υψηλότερη αύξηση των τιμών καταναλωτή σε σύγκριση με τον αποπληθωριστή ΑΕΠ προβλέπεται να επηρεάσουν την επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2022, αυξάνοντας τις δαπάνες για τη δημόσια κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών. Με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής, τα μέτρα αυτά δεν συνοδεύονται πλήρως από αντισταθμιστικά μέτρα.

¹⁴ Το αρνητικό πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, κάτι που υποδηλώνει επεκτατική δημοσιονομική πολιτική.

¹⁵ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,3 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, λόγω της σταδιακής επιστροφής στα προ της πανδημίας επίπεδα.

- (19) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα ανέλθει σε 0,0 % του ΑΕΠ με βάση την παραδοχή αμετάβλητης πολιτικής¹⁶. Η Ισπανία προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τις επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2023 για να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις για τη στήριξη της ανάκαμψης. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης στην οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται να παραμείνει σταθερή το 2023 σε σύγκριση με το 2022. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων το 2023¹⁷. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει γενικά ουδέτερη συμβολή ύψους +0,1 εκατοστιαίων μονάδων στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Αυτή περιλαμβάνει τον αντίκτυπο της σταδιακής κατάργησης των μέτρων για την αντιμετώπιση των αυξημένων τιμών ενέργειας, τα οποία ισούνται με 0,4 % του ΑΕΠ.
- (20) Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2022, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε 3,3 % του ΑΕΠ το 2024 και σε 2,9 % έως το 2025. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να φτάσει σε επίπεδα κάτω του 3 % του ΑΕΠ έως το 2025. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί έως το 2025, συγκεκριμένα σε 110,8 % το 2024 και στη συνέχεια σε 109,7 % το 2025. Σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, οι κίνδυνοι για τη βιωσιμότητα του χρέους φαίνονται υψηλοί μεσοπρόθεσμα.

¹⁶ Το αρνητικό (θετικό) πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση (έλλειμμα) της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, το οποίο υποδηλώνει επεκτατική (συσταλτική) δημοσιονομική πολιτική.

¹⁷ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

(21) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων με ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της υλοποίησης έως τις 31 Αυγούστου 2026. Τα μέτρα αυτά συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που περιγράφονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις τις οποίες απηύθυνε το Συμβούλιο στην Ισπανία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2019 και το 2020, επιπλέον των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που έχουν εκδοθεί έως την ημερομηνία έγκρισης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για την προώθηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, ώστε να διευκολυνθεί η ανάκαμψη. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται να εφαρμοστούν οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τις επενδύσεις στην καινοτομία και την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση της χώρας. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει επίσης μέτρα για τη μείωση του υψηλού ποσοστού των συμβάσεων ορισμένου χρόνου στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, καθώς και για την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται να συμβάλει στην αντιμετώπιση του υφιστάμενου κατακερματισμού των συστήματος ενίσχυσης των ανέργων, ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθούν κενά. Αναμένεται επίσης να συμβάλει στην παροχή σχετικών με την αγορά εργασίας δεξιοτήτων και προσόντων που αναμένεται να συνοδεύσουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση της Ισπανίας. Η πρόσβαση στην ψηφιακή μάθηση μπορεί να ενισχυθεί σημαντικά από το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μέσω επενδύσεων σε συσκευές και δεξιότητες, αλλά και μέσω της ανάπτυξης διαδικτυακών μαθημάτων. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα μπορούν επίσης να βελτιωθούν ως αποτέλεσμα των επενδύσεων σε διάφορα στάδια του εκπαιδευτικού κύκλου. Τα μέτρα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχουν επίσης τη δυνατότητα να συμβάλουν στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων οι οποίες καλούν την Ισπανία να βελτιώσει την κάλυψη και την επάρκεια των καθεστώτων ελάχιστου εισοδήματος και της οικογενειακής στήριξης. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται επίσης να ενισχύσει τα πλαίσια για τις δημόσιες συμβάσεις και να συμβάλει στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, τα μέτρα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με τα οποία επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών και του φορολογικού συστήματος μπορούν να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

- (22) Η εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη περαιτέρω προόδου όσον αφορά την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Τα μέτρα για τη στήριξη των κλιματικών στόχων στην Ισπανία αντιπροσωπεύουν το 40 % των συνολικών πιστώσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ενώ τα μέτρα για τη στήριξη των ψηφιακών στόχων αντιπροσωπεύουν το 28 % των συνολικών πιστώσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους, θα βοηθήσει την Ισπανία να ανακάμψει γρήγορα από τις επιπτώσεις της κρίσης COVID-19, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητά της. Η συστηματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.
- (23) Η Ισπανία δεν έχει υποβάλει ακόμα επίσημα τη συμφωνία εταιρικής σχέσης ούτε τα άλλα προγράμματα της πολιτικής συνοχής που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, η Ισπανία πρέπει να λάβει υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις κατά τον προγραμματισμό των ταμείων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021–2027. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και να μεγιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία της χρηματοδοτικής στήριξης που θα ληφθεί από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, ενώ παράλληλα θα προωθηθεί ο συντονισμός, η συμπληρωματικότητα και η συνοχή μεταξύ των εν λόγω ταμείων της πολιτικής συνοχής και άλλων μέσων και ταμείων της Ένωσης. Η επιτυχής εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής εξαρτάται επίσης από την άρση των εμποδίων στις επενδύσεις, ώστε να στηριχτούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και η ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

- (24) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Ισπανία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης, την ενίσχυση των ενεργειακών διασυνδέσεων, την αύξηση της διαθεσιμότητας της κοινωνικής και οικονομικά προσιτής ενεργειακά αποδοτικής στέγασης και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Οι πολιτικές για την αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της εισαγωγής αγαθών, ώστε να βελτιωθούν οι εξωτερικές ανισορροπίες. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η επίτευξη των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση και η αύξηση των ενεργειακών διασυνδέσεων μπορούν επίσης να συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και του υψηλού εξωτερικού χρέους.
- (25) Η Ισπανία θα επωφεληθεί από την περαιτέρω αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων για την επίτευξη πιο φιλόδοξων στόχων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της δέσμης μέτρων «Fit-for55». Στο πλαίσιο αυτό, το ποσοστό ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων και το ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών στη χώρα υπολείπονται του μέσου όρου της Ένωσης, ενώ το ποσοστό των αποβλήτων που καταλήγουν σε υγειονομική ταφή είναι πολύ υψηλότερο από αυτό. Ο συνεχής συντονισμός μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και οι πρόσθετες επενδύσεις μπορούν να βοηθήσουν την Ισπανία να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης. Η επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης έχει αποκλιμακωθεί σε χαμηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης. Ωστόσο, τα μέσα για την επιβολή τους ενδέχεται να μην είναι επαρκώς αποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, πρόσθετες μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να ενισχύσουν τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων για την κοινή ερμηνεία των διατάξεων και για τον σχεδιασμό και τη χρήση των υποδομών επεξεργασίας αποβλήτων. Η περαιτέρω στήριξη από το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹, μπορεί να συμβάλει στη διάδοση βέλτιστων πρακτικών. Ενδέχεται να δικαιολογηθούν πρόσθετες επενδύσεις για την ενίσχυση των ικανοτήτων ανακύκλωσης της Ισπανίας, μεταξύ άλλων για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας σε συγκεκριμένους τομείς. Επιπλέον, η καινοτομία και οι επενδύσεις για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση υψηλότερης αποδοτικότητας των πόρων. Η Ισπανία πάσχει επίσης από λειψυδρία και θα πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω τις δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης των υδάτων, μεταξύ άλλων από την άποψη της κυκλικής οικονομίας.

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

- (26) Κατόπιν εντολής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Ένωσης η οποία περιλαμβάνεται στη διακήρυξη των Βερσαλλιών, η πρόταση της Επιτροπής για το σχέδιο REPowerEU αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία το συντομότερο δυνατόν. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή προτίθεται να προσδιορίσει τα έργα, τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που είναι πλέον κατάλληλα σε εθνικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο, μέσω διαλόγου με τα κράτη μέλη. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και στην παύση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία.
- (27) Σύμφωνα με στοιχεία του 2020²⁰, η εξάρτηση της Ισπανίας από τη Ρωσία ανέρχεται στο 2 % για το πετρέλαιο και στο 10 % για το αέριο, ποσοστά που υπολείπονται κατά πολύ του μέσου όρου της Ένωσης (26 % και 44 % αντίστοιχα). Η εξάρτηση της Ισπανίας από τον ρωσικό άνθρακα είναι παρόμοια με την υπόλοιπη Ένωση (55 %), αλλά σε ένα πλαίσιο όπου το μερίδιο των στερεών ορυκτών καυσίμων στο ενεργειακό μείγμα (2,8 %) είναι πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης. Παρότι η έκθεση της χώρας είναι περιορισμένη ως προς το ρωσικό πετρέλαιο και αέριο, η τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση και οι υψηλές τιμές της ενέργειας αυξάνουν την επείγουσα ανάγκη να εντείνει η Ισπανία τις προσπάθειές της προς την επίτευξη των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που ορίζονται στο οικείο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Με βάση το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, πρόσθετα μέτρα για τη στήριξη της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (με έμφαση στις αποκεντρωμένες εγκαταστάσεις και την αυτοκατανάλωση, μεταξύ άλλων με τον περαιτέρω εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης και τη βελτίωση της πρόσβασης στο δίκτυο) και συμπληρωματικές επενδύσεις (στην αποθήκευση, στις υποδομές δικτύου, στον εξηλεκτρισμό των κτιρίων και των μεταφορών και στο ανανεώσιμο υδρογόνο) μπορούν να συμβάλουν στην περαιτέρω απαλλαγή της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας, των μεταφορών και της στέγασης, και στη μείωση τόσο της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα όσο και της έκθεσης στις διεθνείς τιμές.

²⁰ Eurostat (2020), μερίδιο των ρωσικών εισαγωγών επί των συνολικών εισαγωγών αργού πετρελαίου, φυσικού αερίου και λιθάνθρακα. Για τον μέσο όρο της ΕΕ-27, οι συνολικές εισαγωγές βασίζονται στις εισαγωγές από χώρες εκτός της ΕΕ-27. Για την Ισπανία, οι συνολικές εισαγωγές περιλαμβάνουν τις ενδοενωσιακές συναλλαγές. Το αργό πετρέλαιο δεν περιλαμβάνει τα προϊόντα διύλισης πετρελαίου.

Η αποτελεσματική ένταξη της Ισπανίας στην ενιαία αγορά ενέργειας απαιτεί την αύξηση των ενεργειακών διασυνδέσεων της. Ειδικότερα, περαιτέρω διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας με τις γειτονικές χώρες θα μπορούσαν να στηρίξουν τη μεγαλύτερη ενσωμάτωση της δυναμικότητας της Ιβηρικής Χερσονήσου από ανανεώσιμες πηγές στην ενιαία αγορά ενέργειας. Πρόσθετες διασυνοριακές υποδομές αερίου έτοιμες για υδρογόνο μπορούν ενδεχομένως να συμβάλουν περαιτέρω στη διαφοροποίηση του εφοδιασμού με αέριο στην εσωτερική αγορά της Ένωσης, καθώς και στην αξιοποίηση του μακροπρόθεσμου δυναμικού για ανανεώσιμο υδρογόνο. Συνιστάται οι νέες επενδύσεις σε υποδομές και δίκτυα που σχετίζονται με το αέριο να είναι ανθεκτικές σε μελλοντικές εξελίξεις, εφόσον είναι εφικτό, ώστε να διευκολυνθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους μέσω της μελλοντικής αναπροσαρμογής της χρήσης βιώσιμων καυσίμων.

- (28) Περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τις ριζικές ανακαινίσεις τόσο σε οικιστικά όσο και σε μη οικιστικά κτίρια, ιδίως σε μεσαίου μεγέθους πόλεις, θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη θέσπιση κατάλληλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την κατάρτιση των εργαζομένων στον κατασκευαστικό τομέα, με εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τεχνική βοήθεια για τη στήριξη της χρήσης επιδοτήσεων και χρηματοδοτικών μέσων για ανακαινίσεις. Επίσης, η ανάπτυξη πρόσθετης ενεργειακά αποδοτικής κοινωνικής και οικονομικά προσιτής στέγασης, ιδίως σε περιοχές με έντονες ελλείψεις και ακραίες συνθήκες αγοράς, θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη στον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας, την αποφασιστικότερη υλοποίηση της πράσινης μετάβασης και τη στήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών. Θα χρειαστεί ακόμα μεγαλύτερη φιλοδοξία όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης, προκειμένου η Ισπανία να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους της δέσμης μέτρων «Fit for 55».

- (29) Μολονότι η επιτάχυνση της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα και της εγκατάλειψης των ορυκτών καυσίμων θα επιφέρει σημαντικό κόστος αναδιάρθρωσης σε διάφορους τομείς, η Ισπανία μπορεί να κάνει χρήση του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής για την άμβλυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο. Επιπλέον, η Ισπανία μπορεί να κάνει χρήση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+, που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²¹, για τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- (30) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2022 και η γνώμη του²² αποτυπώνεται στη σύσταση 1.
- (31) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τις συστάσεις που ορίζονται στη σύσταση του 2022 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ. Για την Ισπανία, αυτό αντικατοπτρίζεται ιδίως στις συστάσεις 1 και 2.

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 21).

²² Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

(32) Υπό το πρίσμα της εμπειριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της αξιολόγησής της, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2022 και το πρόγραμμα σταθερότητας του 2022. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στις συστάσεις 1, 2 και 4. Οι συστάσεις 1 και 2 συμβάλλουν επίσης στην υλοποίηση της σύστασης του 2022 για τη ζώνη του ευρώ, ειδικότερα δε της πρώτης και της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ. Οι δημοσιονομικές πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των ανισορροπιών που συνδέονται με το υψηλό δημόσιο χρέος. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 2 συμβάλλουν, μεταξύ άλλων, στη μείωση του δημόσιου, ιδιωτικού και εξωτερικού χρέους, καθώς η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα στηρίξει την ανάπτυξη, ενώ παράλληλα θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα της οικονομίας. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 4 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των ευπαθειών που συνδέονται με το υψηλό εξωτερικό χρέος σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, σε συνθήκες υψηλού ποσοστού ανεργίας,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ισπανία να λάβει μέτρα το 2022 και το 2023 προκειμένου:

1. Το 2023, να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών κάτω από τη μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Για την περίοδο μετά το 2023, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικής πολιτικής που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και τη διασφάλιση αξιόπιστης και σταδιακής μείωσης του χρέους και δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα μέσω της σταδιακής εξυγίανσης, των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων.

2. Να προχωρήσει στην εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα ορόσημα και τους στόχους που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2021. Να υποβάλει τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021–2027, ώστε να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή και, στη συνέχεια, να αρχίσει η εφαρμογή τους.
3. Να αυξήσει τα ποσοστά ανακύκλωσης για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης και να προωθήσει την κυκλική οικονομία μέσω της ενίσχυσης του συντονισμού μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης και της πραγματοποίησης περαιτέρω επενδύσεων, για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων χωριστής συλλογής των αποβλήτων και ανακύκλωσης, καθώς και την ενίσχυση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων.
4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Να επιταχύνει την διάδοση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με έμφαση στις αποκεντρωμένες εγκαταστάσεις και την αυτοκατανάλωση, μεταξύ άλλων με τον περαιτέρω εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης και τη βελτίωση της πρόσβασης στο δίκτυο. Να στηρίξει συμπληρωματικές επενδύσεις στην αποθήκευση, τις υποδομές δικτύων, τον εξηλεκτρισμό κτιρίων και μεταφορών και το ανανεώσιμο υδρογόνο. Να επεκτείνει τη δυναμικότητα της ενεργειακής διασύνδεσης. Να αυξήσει τη διαθεσιμότητα ενεργειακά αποδοτικής κοινωνικής και οικονομικά προσιτής στέγασης, μεταξύ άλλων μέσω ανακαινίσεων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος